

Problémy českého zdravotnictví

MUDr. Milan Kubek - prezident ČLK

Image

- **Naše zdravotnictví je ve skutečnosti mnohem lepší než jeho obraz v mediálním zrcadle!**
  - Kvalita a dostupnost ZS jsou stále („politikům navzdory“) na velmi slušné evropské úrovni.
  - Hlavní příčinou ekonomických problémů zdravotnictví není, ani jeho neefektivita, ani korupce, ale kulhající ekonomika.
    - **Primární příčina problémů leží vně zdravotnictví !**

Provokace nebo slabomyslnost ?

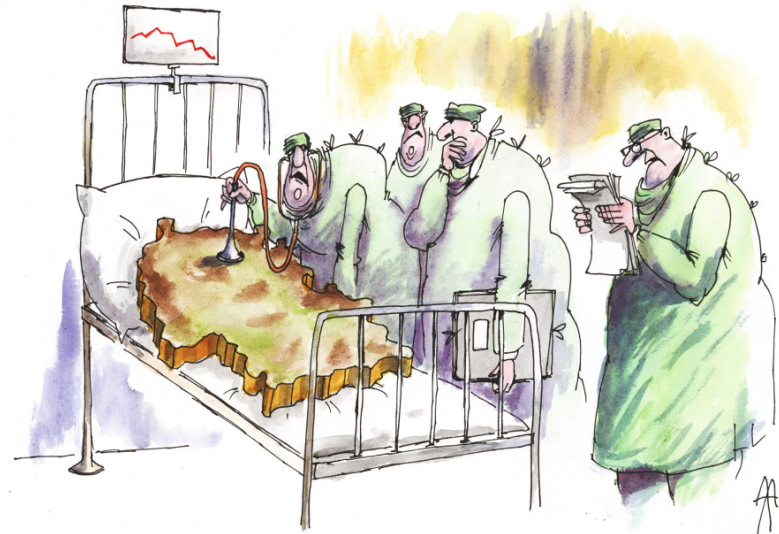

- 8 500 000 000,- Kč
- 38 624 aktivních lékařů
- Pokud by všichni lékaři brali úplatky, pak by na jedno z nich připadalo v průměru 220 000,- Kč na úplatcích za rok !

Zdroj: Týden 11/2015 s odvoláním na Transparency International

Skutečné problémy českého zdravotnictví

- **Nedostatek peněz**
- **Nedostatek zdravotníků**
- **Nespravedlnost**
  - Rozdílné platby zdravotního pojištění
  - Nerovné podnikatelské prostředí
  - Různá dostupnost ZS
- **Nekvalitní legislativa**

BOHUŽEL, KOLEGOVÉ, JE TO VAŽNĚJŠÍ, NEŽ JSME SI MYSLELI!

6.5 Podíl celkových výdajů na zdravotnictví na hrubém domácím produktu

Proportion of total expenditure on health services in gross domestic product

Stát	State	Rok Year					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
Česká republika	<i>Czech Republic</i>	6,5	6,8	7,8	7,4	7,5	7,5
Belgie	<i>Belgium</i>	9,6	9,9	10,7	10,6	10,6	10,9
Dánsko	<i>Denmark</i>	10,0	10,2	11,5	11,1	10,9	11,0
Finsko	<i>Finland</i>	8,0	8,3	9,2	9,0	8,9	9,1
Francie	<i>France</i>	10,8	10,9	11,6	11,6	11,5	11,6
Irsko	<i>Ireland</i>	7,9	9,0	9,9	9,2	8,7	8,9
Itálie	<i>Italy</i>	8,5	8,9	9,4	9,4	9,2	9,2
Maďarsko	<i>Hungary</i>	7,7	7,5	7,7	8,1	8,0	8,0
Německo	<i>Germany</i>	10,5	10,7	11,8	11,6	11,2	11,3
Nizozemsko	<i>Netherlands</i>	10,0	10,2	11,0	11,2	11,2	11,8
Norsko	<i>Norway</i>	8,7	8,6	9,7	9,4	9,3	9,3
Polsko	<i>Poland</i>	6,3	6,9	7,2	7,0	6,9	6,8
Portugalsko	<i>Portugal</i>	9,4	9,7	10,2	10,2	9,7	9,5
Rakousko	<i>Austria</i>	10,3	10,5	11,2	11,1	10,9	11,1
Řecko	<i>Greece</i>	9,8	10,1	10,2	9,5	9,8	9,3
Slovensko	<i>Slovakia</i>	7,8	8,0	9,2	8,5	8,0	8,1
Spojené království	<i>United Kingdom</i>	8,4	8,8	9,7	9,4	9,2	9,3
Španělsko	<i>Spain</i>	8,5	8,9	9,6	9,6	9,4	.
Švédsko	<i>Sweden</i>	8,9	9,2	9,9	9,5	9,5	9,6
Švýcarsko	<i>Switzerland</i>	10,2	10,3	11,0	10,9	11,1	11,4
Austrálie	<i>Australia</i>	8,5	8,8	9,0	8,9	9,1	.
Japonsko	<i>Japan</i>	8,2	8,6	9,5	9,6	10,1	10,3
Kanada	<i>Canada</i>	9,8	10,0	11,1	11,1	10,9	10,9
USA	<i>USA</i>	15,6	16,1	17,1	17,0	17,0	16,9

7,5 % HDP ČR nemůže stačit

- Ze všech sledovaných států OECD investují menší podíl svého HDP do zdravotnictví pouze Korea, Polsko, Chile, Turecko a Mexiko
- Státy **EU-15** v průměru **8,9 %** HDP
- **Za stávající peníze již není současná kvalita a dostupnost ZS udržitelná**
  - Korupce existuje, ale vnitřní rezervy systému nejsou dostatečné – vysoká „efektivita“ na úkor zdravotníků
  - Snížit kvalitu a omezit dostupnost ? - **NE**
  - Zvýšit výdaje ? - **ANO**
- **ČLK musí hájit evropskou úroveň české medicíny**

Zdravotníci – nedobrovolní sponzoři českého zdravotnictví

- Světové ceny léků, přístrojů...
- Nekoncepční investice...
- Korupce...
- Zvyšování daní...
- Devalvace koruny...
- **Nízká cena lidské práce je příčinou zdánlivě vysoké efektivity zdravotnictví !**
- **Lékaři „hlasují“ nohama**

Podmínky pro absolventy LF

Německo

- Universitní nemocnice
  - 4 220,- euro
- Komunální nemocnice
  - 4 023,- euro
- EWTD dodržována
- Jednodušší vzdělávání organizuje BAK

ČR

- Státní nemocnice (plat)
  - 23 460,- Kč = cca 850,- euro
- EWTD porušována
- Složitější vzdělávání organizují LF

Zdroj:

Emigrace lékařů

	Certifikát o profesní bezúhonnosti	Certifikát o nečlenství v ČLK	Celkem
2008	263	50	313
2009	272	64	336
2010	557	135	692
2011	501	172	673
2012	339	207	546
2013	330	193	523
2014	360	199	559

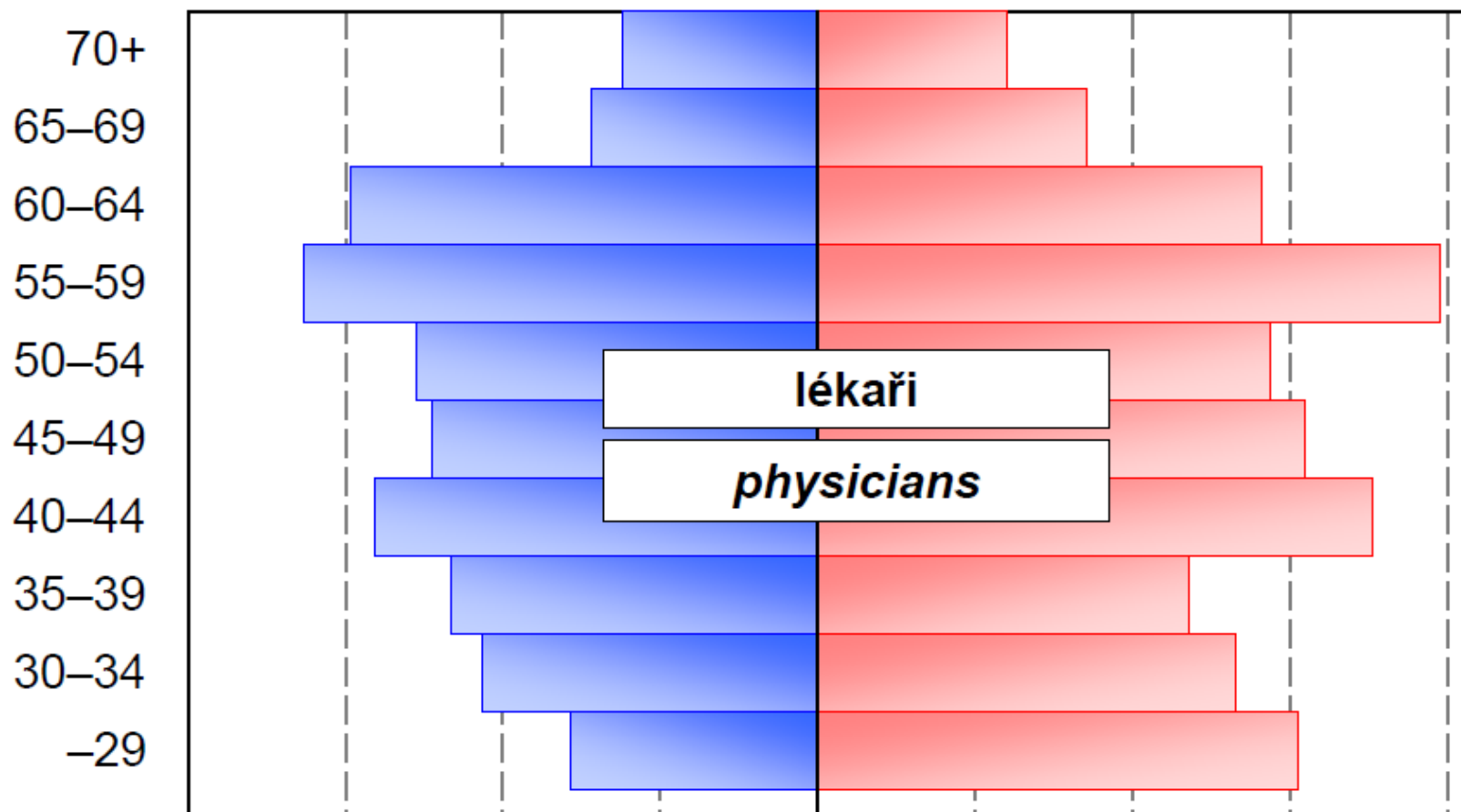
Zdroj: Registr ČLK

Lékaři v ČR

- **50 876 členů ČLK**
  - V roce 2007: 46 297
- **38 624 aktivních lékařů**
- 12 982 soukromých lékařů
  - V roce 2007: 13 078
- **56 % žen** – lékařek
  - V roce 2005: 53 % žen
  - V kategorii do 30 let tvoří ženy – lékařky 68,5 % (1 249 mužů a 2 718 žen)
- **48,4 roku je průměrný věk aktivního lékaře**
  - V roce 2005: 46,4

Věkové složení lékařů

Zdroj: ÚZIS

Průměrný věk pracujících lékařů

Obor	2005	2013
PL	52,2	54,2
Interna	42,3	44,1
Chirurgie	45,3	47,2
Gyn-por	46,8	48,3
PLDD	52,3	56,0
Lékaři celkem	46,4	48,4

Zdroj: ÚZIS

Pracující lékaři stárnou

Podíl dané věkové skupiny mezi pracujícími lékaři

	Do 50 let	Nad 60 let
1995		10,5 %
2000	67,0 %	11,5 %
2005		14,1 %
2010	52,5 %	18,5 %
2013	48,0 %	22,7 %

Zdroj: ÚZIS

Pokles dostupnosti ZS

- **Nařízení vlády č. 307/2012 Sb. o minimální dostupnosti ZS**
  - 35 minut: PL, zubař...
  - 45 minut: internista, chirurg, diabetolog...
  - 60 minut: kardiolog, revmatolog, dermatolog, psychiatr...
- 60 minut: základní nemocnice
- Výrazné zhoršení oproti dosavadnímu stavu
  - Snížení úrovně veřejného zdravotnictví mělo asi vyvolat poptávku po zdravotnictví „nadstandardním“
  - Zdůvodnění pro likvidaci „nepohodlných“ ZZ
- **Dostupnost ZS omezuje úhradová vyhláška**

Pokles bezpečnosti ZS

- **Vyhláška č. 99/2012 Sb. o personálním zajištění ZS**
  - Spojené lůžkové fondy
  - Možnost lékaře poskytovat péči v jiném oboru
  - Slučování služeb a lékaři na telefonu
  - ÚPS slouží sám lékař bez specializované způsobilosti v oboru
  - Menší počet SZP a PZP
  - **Vyhláškové minimum je logicky pro manažery ekonomickým optimumem**
    - Pojišťovny kvalitnější péči lépe nezaplatí
  - Místo řešení nedostatku lékařů jen legalizace personálního marasmu

Nespravedlnost v platbách pojištění

- OSVČ mají 50% vyměřovací základ
- Stát platí za 60% obyvatel pouhých 24% příjmů veřejného zdravotního pojištění
  - Platba 4 roky stagnovala na 723,-Kč/měsíc
  - Od 1.11.2013 ministr Holcát:
    - 787,- Kč/měsíc (+ 64,- Kč), za rok + 4,7 mld. Kč
  - Od 1.7.2014 ministr Němeček:
    - 845,- Kč (+ 58,- Kč), za rok + 4,2 mld. Kč
    - Peníze pro pojišťovny na kompenzace za zrušené regulační poplatky
- **Garanci pravidelné valorizace vláda slíbila, ale zatím nesplnila.**

Nespravedlnost v platbách pojištění

Roční pojistné za osobu

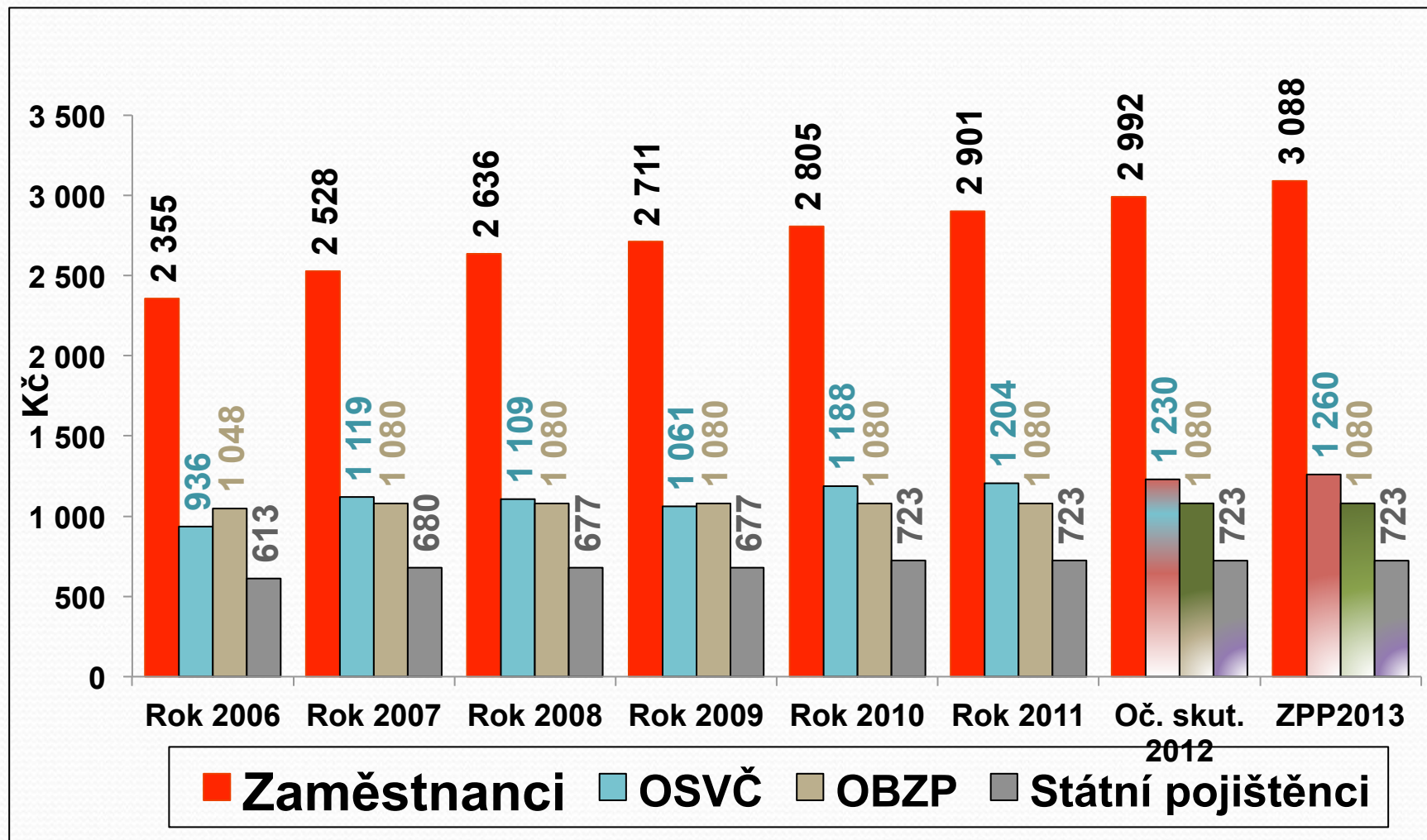
Zaměstnanec	32 400,- Kč
OSVČ	15 600,- Kč
Osoba bez příjmů	12 900,- Kč
Státní pojištěnec	8 676,- Kč

Roční výdaje za osobu

Veřejné	23 495,- Kč	84 %
Soukromé	4 446,- Kč	16 %
Celkové	27 941,- Kč	100%

Rok 2013

Nespravedlnost v platbách pojištění

Zdroj: Zdravotně pojistný plán VZP

Nerovné podnikatelské prostředí

- **Propojení některých zdravotnických zařízení s pojišťovnou**
  - např. AGEL + ČPZP
- **Oddělení vlastnictví ZZ a pojišťoven vláda slíbila, ale zatím nesplnila.**
- **Rozdílné úhrady ZZ za stejné výkony**
- **Rozdílné platby pojišťoven za stejné výkony**
- **Přeměnu SZV v reálný ceník zohledňující skutečné náklady a prosazení pravidla stejné úhrady za stejné výkony vláda slíbila, ale zatím nesplnila.**

Rozdílná dostupnost ZS

- Existenční nejistota a rostoucí míra chudoby
  - Někteří pacienti se z ekonomických důvodů již odmítají řádně léčit
- Veřejné výdaje sice tvoří 84%, ale...
  - Neexistuje připojištění
  - Spoluúčast zatěžuje pouze nemocné, zejména seniory
- **Regionální rozdíly v dostupnosti ZS**
- Rozdíly v dostupnosti ZS pro klienty různých pojišťoven
- **Vyloučené skupiny obyvatel**
- **Tyto problémy zatím politici v ČR ignorují**

Vláda – sliby splněné

- Snížení DPH na léky
- Zrušení většiny regulačních poplatků
- Zvýšení platů zdravotníků (zatím jednorázové)
- Nový indikační seznam lázní

Vláda – sliby nesplněné (zatím ?)

- Pravidelná valorizace platby za státní pojištěnce
- Zlepšení právní ochrany zdravotníků
- Zjednodušení specializačního vzdělávání
- Usnadnění prodeje lékařských praxí
- Za stejný výkon stejná úhrada
- SZV jako reálný ceník
- Revize lékové politiky a cenotvorby
- Pravidla pro tvorbu sítě ZZ
- Oddělení vlastnictví ZZ a pojišťoven
- Veřejný přístup ke smlouvám pojišťoven a obchodním smlouvám ZZ
- Zákon o veřejných neziskových nemocnicích

Povzdech

- Vláda disponující výraznou většinou v obou komorách Parlamentu toho za rok ve zdravotnictví příliš nedokázala
  - Sliby versus realita
- Zdravotnictví obětí politických hrátek
  - Rivalita ČSSD a ANO
  - Averse mezi ministry Babišem a Němečkem
  - Boj o vliv ve VZP

A ještě závěrečný povzdech

- **Dokud budou lidé v ČR uměle udržováni v chudobě, naše zdravotnictví se z ekonomických a personálních problémů nikdy nevymaní.**
  - Platy a mzdy v ČR ani po 25 letech budování kapitalismu neodpovídají produktivitě práce
  - Nízké mzdy = nízké pojistné a tedy podfinancované zdravotnictví
  - Podhodnocená Kč
- Řešením (nejenom) pro zdravotnictví je srovnání příjmové i cenové hladiny s Německem a přijetí eura.
  - Pokud se tak nestane, tak jistě **neutečou všichni, utečou jen ti nejschopnější!**

Škoda že vláda nerealizuje stabilizační plán ČLK

Děkuji za pozornost.

Plán stabilizace českého zdravotnictví

- **Výdaje na zdravotnictví patří v ČR mezi nejnížší v rámci EU** nejenom v absolutních (reálných) částkách, ale i jako procento HDP.
- **Smyslem zdravotnictví je zajištění dostupnosti kvalitní a bezpečné zdravotní péči pro každého, kdo ji potřebuje,** bez ohledu na jeho sociální status (bez neodůvodněných nerovností) a to v potřebném čase a místě.
- **Výdaje na zdravotnictví rostou všude na světě** (stárnutí populace, rozvoj medicíny...), dynamika nárůstu v ČR je pod průměrem států OECD.

Plán stabilizace českého zdravotnictví

- **Investice do zdravotnictví patří** spolu s investicemi do vzdělávání a výzkumu **k těm nejefektivnějším**. Pouze zdraví lidé mohou pracovat, vytvářet hodnoty a platit daně.
  - Zdravotnictví plní funkci sociální a společnost stabilizující, ale může být též motorem ekonomiky jako významný zaměstnavatel a odběratel zboží a služeb.
- Opakované zvyšování DPH a přesuny komodit ze snížené do základní sazby připravily zdravotnictví o miliardy, které inkasuje stát.
  - Dosavadní zvyšování čtyři roky stagnující platby za státní pojištěnce toto nenahrazuje. Zdravotnictví rovněž poškodila devalvace koruny.

Plán stabilizace českého zdravotnictví

- **Další šetření** ve zdravotnictví je možné, ale **jen stěží bez negativních dopadů na pacienty.**
- Nelze úspěšně bojovat izolovaně s korupcí ve zdravotnictví, pokud se nebude řešit korupce v celé ČR.
  - Situace v ostatních resortech není lepší než ve zdravotnictví.

Účinná protikorupční opatření

- **Žádné veřejné zakázky pro firmy s nejasnou vlastnickou strukturou** (akcie na doručitele...), žádné veřejné zakázky pro firmy se sídlem v tzv. daňových rájích
- **Zveřejnění smluv pojišťoven a zdravotnických zařízení včetně úhradových dodatků**
  - Bez jednotkových cen však nemá vypovídací hodnotu
  - Rozdílné úhrady za stejné výkony jsou sice nemorální, ale neodporují dosavadním úhradovým vyhláškám

Účinná protikorupční opatření

- **Nový seznam zdravotních výkonů**
  - Obnovení dohodovacího řízení
  - Valorizace ceny práce
  - Reálné a pro pojišťovny závazné ceny
  - Za stejné výkony musí dostávat všechna zdravotnická zařízení zaplaceno stejně
- **Zákon o veřejných neziskových nemocnicích**
  - Daňové výhody, jistota smluv s pojišťovnami
  - Povinnost zveřejňovat jednotkové ceny nakupovaného zboží a služeb, platy dle tarifních tabulek

Finanční stabilizace

- **Zvyšování platby za tzv. státní pojištěnce** (za 60 % obyvatel platí stát pouhých 24 % příjmů zdravotních pojišťoven) **a její pravidelná valorizace**
  - Vazba na vývoj průměrné mzdy
- **Spravedlnost v platbách zdravotního pojištění**
  - Proč mají OSVČ vyměřovací základ ve výši 50 % daňového základu?

Finanční stabilizace

- **Zdravotní daň na tabák a alkohol** jako příjem veřejného zdravotního pojištění
  - Využít povinné zvýšení spotřební daně zapříčiněné devalvací koruny
- **Snížení DPH na léky** nebo sazba 0 % (Velká Británie, Švédsko...)
- Zrušené regulační poplatky kompenzovat zdravotnickým zařízením prostřednictvím zvýšení úhrad od zdravotních pojišťoven

Změny ve zdravotním pojištění

- **Striktní oddělení zdravotních pojišťoven od zdravotnických zařízení**
- Snížení max. provozních nákladů zdravotních pojišťoven
- **Sloučení zdravotních pojišťoven**
  - V první vlně spojit s VZP státní VoZP a ZPMV
- Přesnější pravidla přerozdělování pojistného mezi pojišťovnami
- **Regulace vztahovat k jednotlivému pacientovi, nikoliv ke zdravotnickému zařízení**
  - Nutnost posílení revizního systému zdravotních pojišťoven

Léky, přístroje, technologie

- **Rozdělení kompetencí SÚKL**
  - Maximální ceny léků stanoví ministerstvo financí
  - Maximální úhrady z pojištění stanoví ministerstvo zdravotnictví na doporučení komise pro farmakoekonomiku
  - SÚKL schvaluje bezpečnost léků a sleduje nežádoucí účinky
- Státní licence na export léčiv
  - Společné nákupy

Léky, přístroje, technologie

- **Komise ministerstva zdravotnictví pro posuzování efektivity nových léků a zdravotnických technologií (HTA) za účasti ČLK**
  - Risk sharing
- **Komise ministerstva zdravotnictví pro rozmísťování nákladné zdravotnické techniky za účasti ČLK**
  - Maximální využití techniky
  - Vazba na dostatek kvalifikovaného personálu

Personální stabilizace

- **Novela zákona o vzdělávání lékařů** a doprovodných vyhlášek
  - Zjednodužit systém specializačního vzdělávání
  - Snížit počet oborů
  - Definování kompetencí lékařů po kmenu
  - Maximum vzdělávání na pracovištích nižšího typu
  - Sjednocení organizace vzdělávání a atestačních zkoušek

Personální stabilizace

- Vyšší státní podpora lékařským fakultám
  - VŠ by neměly produkovat kvalifikované nezaměstnané, ale absolventy nedostatkových oborů jakým je např. medicína
- **Zvyšování tarifních platů zdravotníků za základní pracovní dobu**
- Dodržování zákoníku práce
- Sjednocení pravidel odměňování

Kam asi směřuje naše zdravotnictví ?

nebo do...